

Het polderreservaat, normaal het domein van rietvogels, nu zijn de schaatsers de meest voorkomende soort!

Voorwoord

2012 is al weer een tijdje bezig. Volgens de Maya kalender zal dit het laatste jaar zijn en dan houdt het op. Geniet er dus maar flink van.

Is dit echt zo? Of is dit een metafoor om ons te laten zien hoe wij met onze planeet en met elkaar omgaan. Ik denk zelf het laatste.

We hebben te maken met allerlei crises, het lijkt alsof de halve wereld niet meer weet wat langetermijndenken is. Alsof we weer terug gaan naar het dierlijke gedrag; een kortetermijnvisie: de dag van vandaag overleven.

Een dier let er overigens ook niet op of iets mooi is of niet. Voor hem of haar geldt; kan ik het eten of wil het mij eten. Ik kan me niet aan een vergelijking onttrekken dat onze staatssecretaris die natuurbeleid in zijn portefeuille heeft een zelfde visie deelt: Het kortetermijndenken. Niet weten wat mooi is en de waarde niet weten in te schatten. Een gewei aan de muur is toch ook natuur. Ik blijf ervan gruwelen.

Goed over natuur nadenken en zorgvuldig met geld omgaan is overigens geen slechte gedachte. Lokaal wordt dat ook gedaan. Het retentiegebied dat komende tijd in het verlengde van de Dreef wordt aangelegd, zal ook een natuurwaarde krijgen en dat is mooi.

Proberen in win-win situaties te denken zal op de lange termijn veel meer opleveren dan het op korte termijn slopen van allerlei regelingen. Nederlands natuurbeleid is geworden tot een vertaalslag van Europees beleid, waarbij het de uitgesproken intentie is om zo min mogelijk te doen. Soorten die vorig jaar met dezelfde aantallen nog kwetsbaar waren, zijn dat dit jaar opeens niet meer. Ik kan het niet goed uitleggen. Provincies worden wurgcontracten aangeboden (als je niet mee doet krijg je niets aldus Henk Bleker)

Als natuurgroep proberen we ook met zo min mogelijk kosten zoveel mogelijk te realiseren. We zoeken naar samenwerkingsverbanden, zoals o.a. met Staatsbosbeheer. Gezamenlijk beheren van de rietlanden is het streven, waarbij we de lange termijn niet uit het oog verliezen. Het gaat om het grote geheel, waarbij we proberen te zorgen voor beleefbare en vitale natuur, waarbij een zo groot mogelijke biodiversiteit wordt nagestreefd.

Dat werken in de natuur geeft mij en vele anderen veel plezier. Ik ervaar dat iedere werkdag weer. Nu hebben de weergoden het steeds heel goed met ons voor gehad.

Zouden die weergoden snappen dat onze langetermijnvisie een goede is en ons alvast belonen met mooi weer? Laat ik daar maar van uit gaan. Dat noem ik nog eens een win-win situatie.

Ben van der Horst

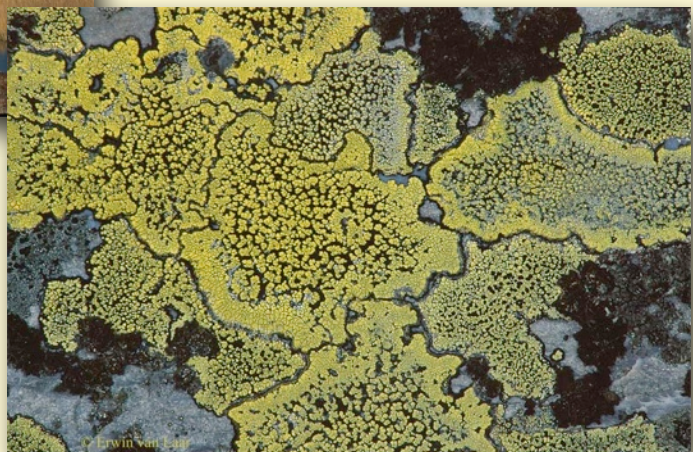
Winteravondlezing Natuurgroep Kockengen in herfstsfere

KOCKENGEN: De seizoenen mogen dan in de war lijken, dat geldt niet voor de traditionele winteravondlezing van de Natuurgroep. Deze vond keurig conform de Gregoriaanse kalender plaats.

Moesten vorig jaar nog een aantal mensen verstek laten gaan vanwege de winterse omstandigheden bij de lezing in het Kockenest, dit jaar was de miezerende regen geen belemmering voor een goede opkomst.

Het Kockenest zat vol met een goede veertig aanwezigen die genoten van prachtige impressies in beeld en woord van Noorwegen en Zweden. De landelijk bekende natuurfotograaf Erwin van Laar trakteerde de aanwezigen op zowel landschapsfoto's als macrobeelden van de bijzondere korstmossen als ook unieke foto's van Auerhoen en Korhoen.

Foto's Erwin van Laar

NGK Excursie Oostvaardersplassen, zaterdag 19 november 2011

Met 16 personen vertrokken we op de vroege zaterdagochtend naar de Oostvaardersplassen. Het was behoorlijk fris, zo rond het vriespunt. Bij onze eerste stop konden we vanaf een heuvel in het gebied kijken. Wat was dat mooi. Als je niet beter wist, waande je jezelf in de filmset van Out of Africa. Grote groepen herten en runderen, duizenden exemplaren, trokken in de verte langs ons voorbij. Een geweldig spektakel. Daarna zijn we het gebied ingegaan, het zonnetje kwam door en het werd steeds aangenamer. Veel soorten hebben we gezien, waarbij de indrukwekkendste de zeearend was, helaas ver weg. In het bezoekerscentrum stond een opgezet exemplaar en dan begrijp je, waarom ze het beest "vliegende deur" noemen. In bijgaande lijst staat een overzicht van de waargenomen vogels en zoogdieren. Wat mij betreft volgend jaar weer.

Ben van der Horst

Baardmannetje

Nonnetje (vrouwtjes)

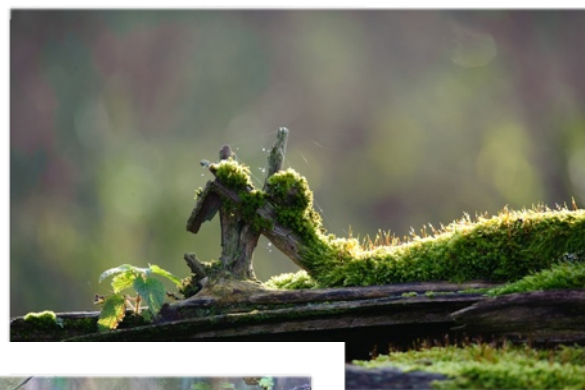
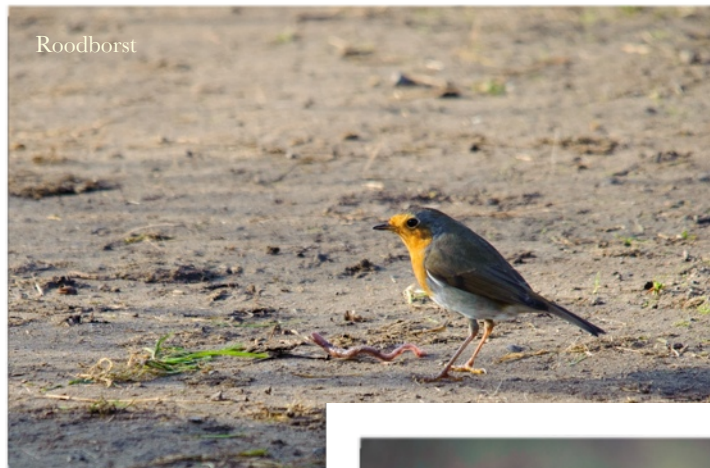
**NGK Excursie Oostvaardersplassen,
zaterdag 19 november 2011**

Waargenomen vogelsoorten (52):

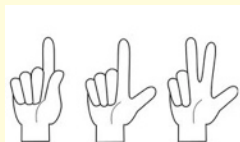
Aalscholver
Baardman
Blauwe Reiger
Boomkruiper
Buizerd
Dodaars
Ekster
Fuut
Gaai
Graspieper
Grauwe gans
Grote bonte specht
Grote zaagbek
Grote zilverreiger
Heggenmus
Holenduif
Kemphaan
Kievit
Klaapekster
Kleine zwaan
Knobbelzwaan
Kokmeeuw
Koolmees
Krakeend
Kuifeend
Matkop
Meerkoet
Merel
Nonnetje
Pimpelmees
Putter
Roerdomp
Roodborst
Roodborsttapuit
Ruigpootbuizerd
Slechtvalk
Slobeend
Smient
Sperwer
Spreeuw
Staartmees
Tafeleend
Torenvalk
Vink
Waterhoen
Wilde eend
Winterkoning
Wintertaling
Zanglijster
Zeearend
Zilvermeeuw
Zwarte kraai

Waargenomen zoogdieren (4):

Edelhert
Heckrund
Konikpaard
Vos

Resultaten watervogel
telling in januari door
Paul Vlaanderen. Paul
heeft en ook nog wat
andere vogels meegeteld

Aalscholver	14
Bergeend	4
Blauwe Reiger	16
Grote Zilverreiger	11
Grauwe Gans	291
Kolgans	1180
Nijlgans	10
Canadese Gans	49
Stormmeeuw	588
Meerkoet	422
Waterhoen	26
Wilde Eend	218
Smient	1326
Bergeend	4
Kuifeend	54
Soepeend	14
Knobbelzwaan	157
Fuut	14
Wulp	70
Torenvalk	1
Ruigpootbuizerd	1
Buizerd	4
Slechtvalk	1
Havik	1

Werkdagen 2012

Datum	Activiteit	Bijzonderheden
4 Februari 2012	Werkdag: Rietlanden zuid t.o. Wagendijk 10. Ingang t.o. Wagendijk 12	Riet maaien en boompjes verwijderen
3 Maart 2012	Werkdag: Locatie nog vast te stellen	
17 Maart 2012	Opknappen informatiehuisje in het polderreservaat	Aanmelden via NLDOET.NL
30 Maart 2012	Algemene Ledenvergadering	Uitnodiging volgt
31 Maart 2012	Werkdag: diverse locaties	Naloopdag werk v.d. scholen

Contactpersoon: Ben van der Horst

Tel: 0346-241185

E-mail: ben.van.der.horst@natuurgroepkockengen.nl

Website: www.natuurgroepkockengen.nl

Nederland wordt
Bleker i.p.v Groener,
misschien moeten we 'm
een beetje helpen.

De Roerdomp is al weer een aantal weken te zien in Kockengen

De afgelopen week had ik nog een aantal leuke vogelmomenten, waarvan hierbij de beelden

Jan van Wijk

Zo'n zestig grote zilverreigers hebben een rustplaats aan de rand van de recreatieplas bij Kameryck, Oortjespad. De hele oever zit vol. Ontdekt door Cees Struijk

Chileense Smient bij de Schutterskade, door een tip van Bram Paardekooper. Het is een exoot maar toch leuk om te zien op het ijs.

Steenuil, ergens in Mijdrecht

Krooneend, Botshol

NGK-Nestkasten-werkgroep

In het agrarische landschap rond Kockengen komen diverse soorten uilen en roofvogels voor. Een deel van deze soorten broedt van nature in oude holle bomen of zoekt een plekje in oude, vervallen schuren of in grote gebouwen. Deze broedplaatsen komen echter niet zo veel (meer) voor in het landschap. Oude holle bomen zijn zeldzaam in het veenweidegebied en veel bedrijfsgebouwen zijn ontoegankelijk of zijn 'te netjes afgewerkt'.

Het gebied is dan op zich prima geschikt voor een roofvogel of uil, er is voldoende voedsel aanwezig, alleen een geschikte broedplaats ontbreekt. Om deze vogels te helpen heeft de Natuurgroep Kockengen in de omgeving van Kockengen diverse nestkasten opgehangen speciaal voor uilen en torenvalken. In totaal hangen er ca. 10 torenvalkkasten en ca. 20 nestkasten voor uilen.

De torenvalknestkasten (kisten) hangen hoog in een boom meestal op de rand van het erf van een boerderij of in een bosje, maar altijd met uitzicht over de polder. Torenvalken maken graag gebruik van de nestkasten en kunnen in muizenrijke jaren wel 5-7 jongen groot brengen. Torenvalknestkasten worden ook wel eens gebruikt door nijlganzen, wilde eenden en holenduiven.

De Natuurgroep Kockengen heeft voor drie soorten uilen nestkasten opgehangen: de kerkuil, bosuil en steenuil.

De kerkuil broedt van nature in oude gebouwen, schuren, hooibergen, in een nis of holle ruimte in de constructie van het gebouw. Dit soort gebouwen en plekken om te broeden zijn zeldzaam geworden. De speciale broedkisten voor kerkuilen hangen hoog boven in de spanten van stallen en (veld)schuren. Dit gebeurt uiteraard in nauw overleg met de eigenaar van het gebouw. Belangrijk daarbij is dat het gebouw dag en nacht toegankelijk is voor de kerkuilen. Het is ook mogelijk om een kerkuilenkast in de stal op te hangen met een in/uitgang direct naar buiten door de buitenmuur. Een tweede schuilplaats in de directe omgeving van de nestkast is dan wel een voorwaarde. De kerkuil is een bijzonder nuttige vogel voor een boerderij vanwege het wegvangen van de muizen en ratten.

Rond Haarzuilen is nog een kleine populatie steenuilen aanwezig. Aansluitend op dit gebied zijn een aantal steenuilenkasten opgehangen. Jonge steenuilen die uitvliegen uit het kerngebied rond Haarzuilen vinden dan in de polders richting Kockengen

geschikt leefgebied met een schuil- en broedplaats. De steenuilenkasten zijn opgehangen in boerengeriefhoutbosjes en knotwilgen. In een enkel geval worden de steenuilenkasten ook gebruikt door spreeuwen of koolmezen.

In en rond het dorp Kockengen broeden een aantal paren bosuilen. Deze uilen broeden in holle bomen, in oude bomen met veel klimop, maar ook in schoorstenen, schuurzolders en nestkasten. De Natuurgroep heeft een bosuilennestkast opgehangen in de rietlanden omdat daar een natuurlijke broedplaats ontbreekt.

Deze kast is in het tweede jaar al gebruikt door een paartje bosuilen, er zijn toen twee jongen uitgevlogen.

De werkgroep nestkasten van de Natuurgroep Kockengen controleert een aantal keer per jaar alle nestkasten. In de winterperiode eenmaal om de kasten op hun technische staat te controleren en schoon te maken. In het broedseizoen worden de nestkasten tweemaal gecontroleerd op aanwezige broedsels. Bij de kerkuilen worden, voor zover mogelijk, in samenwerking met de veldcoördinator van de Uilenwerkgroep

Utrecht de uilskuikens geringd.

De bezetting en broedresultaten verschillen sterk per jaar en zijn volledig afhankelijk van het aantal muizen in het landschap. In muizenrijke jaren is ca. 50 - 75 % van de nestkasten bezet.

Vacatures

Momenteel zijn er diverse vacatures binnen de werkgroep nestkasten. Zo zoeken we o.a. een coördinator.

Deze coördinator organiseert alle activiteiten en onderhoudt de contacten met eigenaren van grond, erf en gebouwen waar de nestkasten hangen, met de veldcoördinator van de Uilenwerkgroep Utrecht en met de leden van de werkgroep. En de coördinator is verantwoordelijk voor de administratie van de nestkasten(controle).

Daarnaast zijn we op zoek naar leden voor de werkgroep nestkasten. Mensen die de controles en het onderhoud uitvoeren aan de nestkasten. Belangrijk daarbij is dat men (fysiek) in staat is om een flinke ladder te hanteren en te vervoeren en dat men beslist geen hoogtevrees heeft!

De coördinator en nieuwe leden worden letterlijk wegwijs gemaakt door oud-leden van de werkgroep. De nestkasten hangen op zeer verschillende plaatsen verspreid over een groot gebied. Door actief te worden bij de nestkasten werkgroep help je de roofvogels en uilen rond Kockengen. Krijg je de kans om op veel bijzondere plekken rond Kockengen te komen. En kun je het verborgen leven van deze bijzondere vogels van dichtbij mee te maken. De activiteiten van de werkgroep kunnen zo mogelijk ook nog uitgebreid worden met braakbal onderzoek: het determineren van schedels en andere prooiresten uit de braakballen.

Interesse om actief lid te worden van de werkgroep nestkasten of meer weten? Neem dan contact op met: Theo van Schie, e-mail: theo.van.schie@natuurgroepkockengen.nl

Wilgen knotten Tekst en foto's Yolanda Kooijman

Foto's van de Maatschappelijke stage van het Veenlandcollege in verband met het "wilgen knotten" afgelopen dinsdag 31 jan. 2012. De instructies en uitleg werden zeer gewaardeerd. Het verhaal over het "armenland" is blijven hangen! De scholieren hebben er zeker wat van opgestoken.

(Foto: Yolanda Kooijman)

(Foto: Yolanda Kooijman)

Van de Natuurwerkdag is door RTV Utrecht een filmpje gemaakt, met een spetterend optreden van onze secretaris, dat kun je hier bekijken RTVUtrecht

**RTV
Utrecht**

Nationale Natuur Werkdag 2011

Vorig jaar leefden in totaal zo'n 12.000 mensen zich uit op de Nationale Natuur Werkdag.

Dit jaar kon er op zo'n 4000 locaties gewerkt worden, één daarvan was het Polderreservaat in Kockengen.

Om 9 uur hadden zich al een kleine 20 mensen verzameld op de parkeerplaats bij de begraafplaats.

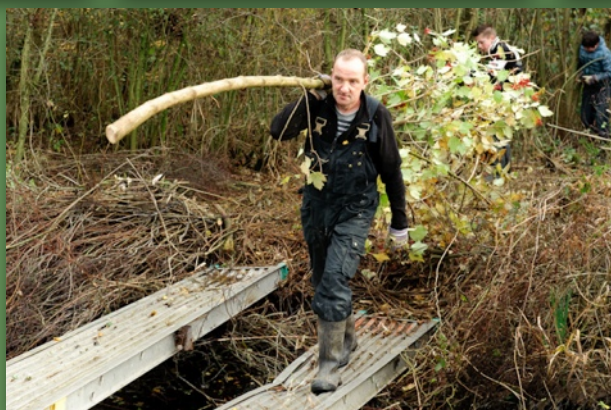
Na een korte introductie werd het gereedschap en de catering in een 2 tal kruiwagens geladen en ging de groep op weg naar de werklocaties.

In het Polderreservaat, aangelegd in 1980, moest op 2 locaties de houtopslag verwijderd worden. Dit soort bosjes moeten om de ongeveer 5 jaar gekapt worden om het hout te verjongen. Met linten waren de bomen aangegeven die moesten blijven staan, zoals een aantal meidoorns. Dit om er voor te zorgen dat al te enthousiaste werkers ze zonder pardon zouden omzagen. Het verwijderde hout werd ter plekke verbrand en zo'n groot vuur is natuurlijk altijd spectaculair.

Gaandeweg voegden zich meer mensen bij de groep en uiteindelijk waren er 35 personen aan het werk, waaronder een 5 tal jongeren die op deze manier een deel van hun maatschappelijke stage invulden.

De catering was in handen van Bram Stam die tijdens de pauzes zorgde voor een bak koffie, thee of warme chocolademelk. Dit laatste is normaal een toepasselijke drank in november, maar bij het mooie weer op deze dag paste eigenlijk meer een glas koele frisdrank. Voor de lunch was er een grote pan snert.

Rond 2 uur zat het grootste deel van het werk erop en kon teruggezien worden op een nuttige en gezonde dag in de natuur, met voor Kockengen een record aantal deelnemers.

Brandnetelkapje en de Witte tijger.

Tekst: Theo van Schie, foto's Jan van Wijk

Brandnetelkapje en de Witte tijger: misschien denkt u dat het hier om een eng sprookje gaat. Maar niets is minder waar, het zijn prachtige nachtvlindersoorten die in de zomer van 2011 in het Polderreservaat Kockengen gevonden zijn. Bijzondere diertjes gewoon in Kockengen, om maar eens een variant te maken op een bekende slogan van een plaatselijke ondernemer. In de zomer van 2011 heeft de Natuurgroep Kockengen voor het tweede jaar nachtvlinders geïnventariseerd in het Polderreservaat Kockengen. Op 7 avonden werden met een vanglaken en speciale lamp de nachtvlinders gelokt, gevangen en gedetermineerd.

Al deze nachtelijke activiteiten leverde weer veel informatie op. In dit artikel een verslag van de nachtvlinderinventarisatie 2011.

Witte tijger

Veranderingen ten opzichte van 2010

In het eerste nachtvlinderseizoen (2010) werd nog met verschillende vangmethodes gewerkt: vanglaken, lichtbak en smeerplekken. Op basis van de ervaringen bleek dat het inventariseren met een groep het beste werkt bij gebruik van een vanglaken. Door Hans Geuze werd in 2011 een professioneel vanglaken aangeschaft, een soort windscherm bestaande uit een buizenframe waarbinnen een wit laken gespannen wordt. Het geklungel met een los laken, trapje, touw en wasknijpers behoorde daarmee tot het verleden.

In 2011 is op alle avonden uitsluitend met dit vanglaken gewerkt.

Na de eerste inventarisaties in 2010 werd duidelijk dat er veel soorten nachtvlinders aanwezig zijn in (het Polderreservaat) Kockengen. Na slechts 5 inventarisatie avonden in het zomerseizoen (mei - sept) 2010 konden er in totaal 71 nachtvlindersoorten genoteerd worden. Door dit jaar het inventarisatieseizoen te verlengen van april t/m oktober hadden we kans om ook enkele kenmerkende soorten van het voorjaar en de nazomer/herfst waar te nemen. Deze extra voorjaar- en herfstavonden leverde uiteindelijk niet veel, maar wel de verwachte, soorten op: de Tweestreepvoorjaarsuil, Nunvlinder en Herfstrietboorder.

Dit jaar werd ook het aantal individuen per soort bijgehouden. Het aantal waargenomen individuen van een soort zegt iets meer over het voorkomen van een soort. Zeker op langere termijn kunnen we aan de hand van de jaarlijks waargenomen aantallen per soort iets meer zeggen over de trends. Neemt een soort toe of af of is de populatie stabiel, worden er jaarlijks meerdere exemplaren gezien of is er slechts een (zwervend) exemplaar waargenomen. Daarnaast kunnen dan ook de lokale trends in het Polderreservaat beter vergeleken worden met de landelijke trends. Locale trends vertellen ook iets over de kwaliteit (diversiteit) van de omgeving en het gevoerde beheer. In 2011 was de Huismoeder de meest algemene soort voor het Polderreservaat, op 4 avonden waargenomen met in totaal 28 individuen.

Peper en zoutvlinder

Egelskopmot

De inventarisatieavonden in 2011

In 2011 zijn er in de periode van april t/m oktober in totaal 6 inventarisatieavonden georganiseerd. Meestal (gepland) op de eerste vrijdag van de maand, maar in een aantal gevallen opgeschoven in verband met de slechte weersomstandigheden.

Op de laatste avond, 14 oktober, was er na een periode van regen eindelijk een droge, maar zeer koude avond. De opkomst was die avond beter (4 deelnemers) dan het resultaat (1 soort), rond 0.30 uur hielden we het dan ook voor gezien.

Gemiddeld waren er dit jaar 7 vrijwilligers per inventarisatie avond.

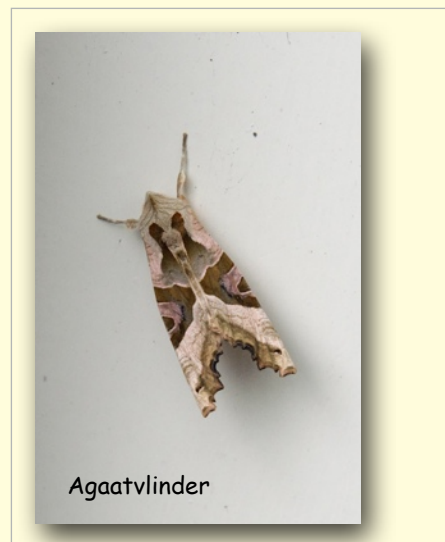
Net als in 2011 werden de meeste soorten nachtvinders waargenomen op de avond in augustus, in 2011: 43 en in 2010: 30 soorten.

Inventarisatie avonden 2011	Aantal waargenomen soorten	Aantal deelnemers
8 april	2	7
13 mei	13	7
11 juni	13	6
8 juli	37	5
5 aug.	43	8
9 sept.	13	3
14 okt.	1	4

Tabel 1; Overzicht van inventarisatieavonden in 2011

De waargenomen nachtvindersoorten in 2011

Bij de inventarisatie van 2011 zijn in totaal 85 soorten nachtvinders waargenomen. Deze 85 soorten komen uit 10 verschillende vlinderfamilies, ook dit jaar waren de families van de Uilen en de Spanners weer het meest vertegenwoordigd met respectievelijk 42 en 24 soorten. Zie voor alle waargenomen soorten van 2011 en 2010 de bijgevoegde totaalijst.

Nachtvlinderfamilies:		Aantal soorten In 2010	Aantal soorten In 2011
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam		
Houtboorders	Cossidae	1	1
Bloeddropjes	Zygaenidae	1	0
Spinners	Lasiocampidae	1	1
Eenstaartjes	Drepanidae	1	1
Spanners	Geometridae	15	24
Pijlstaarten	Sphingidae	1	2
Tandvlinders	Notodontidae	6	6
Processievlinders	Thaumetopoeidae	1	1
Beervlinders	Arctiidae	3	6
Visstaartjes	Nolidae	1	1
Uilen	Noctuidae	40	42
	Totaal:	71	85

Roesje

Tabel 2; Overzicht van waargenomen nachtvindersoorten per familie in 2011 en 2010

Op het eerste gezicht zou je misschien denken dat er in 2011 dus 14 'nieuwe' soorten (85 min 71) heeft opgeleverd ten opzichte van het vorige jaar. In werkelijkheid ligt dit iets genuanceerder.

Wanneer we de totaalijsten van 2010 en 2011 naast elkaar leggen, zien we een overlap: 46 soorten zijn in beide jaren waargenomen. Voor 25 soorten geldt dat ze wel in 2010 zijn waargenomen, maar niet in 2011. En 39 soorten werden in 2011 voor het eerst waargenomen.

Ook bij de familie met de meeste vertegenwoordigers, de Uilen, zien we dit terug: 15 soorten Uilen zijn alleen in 2010 waargenomen, 25 soorten in beide jaren en 17 soorten alleen in 2011.

In een jaar tijd treden er dus kleine verschuivingen op in de lijst van waargenomen soorten: soorten vallen af, blijven of komen erbij. Tal van factoren hebben invloed op deze kleine verschuivingen zoals de weersomstandigheden, voorkomen, het beheer, etc.

En een inventarisatieavond (3 uren/avond) is ook maar een momentopname. Pas na een langere periode van inventariseren (10 jaar) is er met meer zekerheid iets te zeggen over de samenstelling en ontwikkeling van de totale nachtvlinderpopulatie .

Maar na 2 jaar (bescheiden) inventariseren in het Polderreservaat Kockengen telt de totaalijst inmiddels al wel 110 nachtvlindersoorten! En daarvan hebben we 46 soorten in beide jaren waargenomen.

Als we de soortenlijst van 2011 bekijken op basis van het voorkomen in Nederland (zeldzaamheid) zien we dat de meeste soorten (94%) tot de heel gewone, gewone en vrij gewone gerekend kunnen worden. De niet zo gewone en zeldzame soorten zijn in 2011 met 5 soorten vertegenwoordigd op de lijst.

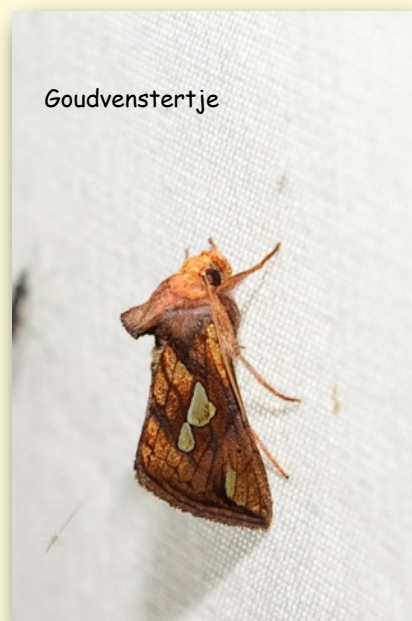
Bij de 'niet zo gewone soorten' zijn dat het Rondvleugelbeertje, Plat beertje, Gestreepte rietuil en de Smalvleugelryetboorder. De zeldzame soort in 2011 is de Gevlamde rietuil,

die ook in 2010 is waargenomen. Een nachtvlindersoort van rietmoerassen, die in de provincie Utrecht in de afgelopen jaren alleen in Kockengen is waargenomen! (bron: waarneming.nl)

Berkenbrandvlerk- en
Brandvlerkvlinder (onder)

Categorie zeldzaamheid	Aantal soorten In 2010	Aantal soorten In 2011
Heel gewoon	19	20
Gewoon	26	41
Vrij gewoon	21	19
Niet zo gewoon	3	4
Zeldzaam	2	1
Zeer zeldzaam	0	0
Totaal:	71	85

Goudvenstertje

Tabel 3; Overzicht van zeldzaamheid van totaal soortenlijst 2011 en 2010

Meldevlinder

Uitgesproken soorten van de zandgronden zijn er tijdens de inventarisatie van 2011 niet aangetroffen. Mogelijk hangt dit ook samen met de koude, natte zomer waardoor de kans en mogelijkheden op zwerfgedrag van de nachtvlinders veel kleiner was.

Overige waarnemingen

Tijdens het nachtvlinders inventariseren worden er ook andere waarnemingen gedaan. Andere insecten dan de nachtvlinders komen op het licht af en belanden op het laken of een late of een vroege (?) vogel laat zich horen.

Zo sprong er op de eerste avond in april een klein sprinkhaantje op het laken. Dit bleek het Zeggedoorntje te zijn. Een

sprinkhaansoort van vochtige gebieden, die leeft in de oevervegetaties.

In mei, maar ook in de nazomer, hebben we regelmatig een sluipwesp gezien met de wetenschappelijke naam Ophion obscuratus. Ook wel 'uilenrover' genoemd. Deze nachtactieve sluipwesp zoekt de rupsen van nachtvlinders (uilen) en legt

met haar legboor een eitje in de rups. Dit eitje ontwikkelt zich tot larve die zich tegoed doet aan het zachte binnenste van de nachtvinderrups. En op deze avond in mei werd een overvliegende Kwartel gehoord.

In juli werden we belaagd door honderden stippelmotjes die waren uitgevlogen. Waarschijnlijk de Vogelkersstippelmot, waarvan de rupsen en hun spinsel hier en daar massaal op de vogelkersen in het Polderreservaat voorkwamen.

Tijdens het inventariseren in augustus hoorden we jonge Ransuilen roepen op de begraafplaats.

En in september werd het vanglaken bezocht door een Hoornaar, een grote wesp, foeragerend op de kleine muggen op het laken, een Steenrode heidelibel en vele tientallen (parende) Langpootmuggen.

Kleine hermelijnvlinder

Rietvink

Nachtvinders inventarisatie in 2012

Binnen de groep van deelnemers wordt iedereen op de hoogte gehouden door middel van een nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief staan onder andere de uitnodigingen voor de volgende inventarisatie, de (voorlopige) lijst van waargenomen soorten van de vorige avond, de overige waarnemingen, e.d. In 2011 zijn er in totaal 8 nieuwsbrieven verschenen.

Naast de maandelijkse inventarisatie avond in het Polderreservaat is er in juli nog een uitstapje gemaakt naar een geheel ander gebied: de Ridderoordse Bossen bij Bilthoven op de Utrechtse Heuvelrug. Dit leverde weer heel andere soorten op, die meer gebonden zijn aan (naald)bossen en heide. Zo werden bijvoorbeeld de Dennenspanner en de Dennenpijlstaart gezien.

Een verslag van dit

uitstapje heeft in de najaareditie 2011 van het NGK blad gestaan.

Ook dit jaar bleek weer dat het belangrijk is, dat er een goede fotograaf aanwezig is op de inventarisatieavonden. Moeilijk te determineren soorten kunnen vaak pas goed achteraf op naam gebracht worden aan de hand van een foto. Maar ook vanwege het feit dat niet alle vlinders lang stil blijven zitten op het vanglaken.

In een enkel geval is, veel later, bij het opmaken van de jaarlijst 2011 een fout in de aantekeningen ontdekt en kon dit gecontroleerd worden aan de hand van de foto's.

Een woord van dank is dan hier ook op zijn plaats aan onze fotografen Jan van Wijk en Ruud van Middelkoop.

In 2012 gaan we verder met het inventariseren van de nachtvinders in het Polderreservaat Kockengen. Van april t/m oktober op de eerste vrijdag van de maand. We zijn heel benieuwd welke soorten we dit komende jaar zullen aantreffen. Oude bekende en wellicht weer een aantal nieuwkomers. Op vrijdag 22 juni zal er een speciale publieksavond georganiseerd worden in het kader van de landelijke Nachtvindernacht.

Op deze avond heeft iedereen dan de kans om eens kennis te maken met Brandnetelkapje en de Witte tijger.

Rups van de Rietvink

Het is leuk om als je gaat nachtvlinderen een indicatie te krijgen van de soorten die je op een bepaalde dag in een specifiek gebied kunt aantreffen. Ga voor deze indicatie naar deze link [nachtvlinderverwachting](#)

Nachtvlinder inventarisatie Polderreservaat Kockengen

Waargenomen soorten in 2010 en 2011

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2010	2011
Houtboorders	Cossidae		
1Wilgenhoutrups	Cossus cossus	.	.
Bloeddropjes	Zygaenidae		
2Sint-jansvlinder	Zygaena filipendulae	.	
Spinners	Lasiocampidae		
3Rietvink	Euthrix potatoria	.	.
Eenstaartjes	Drepanidae		
4Braamvlinder	Thyatira batis	.	
5Berkeneenstaart	Drepana falcatoria		.
Spanners	Geometridae		
6Rode dennenspanner	Hylea fasciaria	.	
7Gele agaatspanner	Gandaritis pyraliata	.	
8Zwartbandspanner	Xanthorhoe fluctuatua	.	
9Bonte bandspanner	Epirrhoe tristata	.	
10Gewone bandspanner	Epirrhoe alternata	.	
11Appeltak	Campaea margaritata	.	
12Bruine grijsbandspanner	Cabera exanthemata	.	.
13Zwartkamdwergspanner	Gymnoscelis rufifasciata	.	.
14Grijze stipspanner	Idaea aversata	.	.
15Peper-en-zoutvlinder	Biston betularia	.	.
16Hennepnetelspanner	Perizoma alchemillata	.	.
17Taxusspikkelspanner	Peribatodes rhomboidaria	.	.
18Donker klaverblaadje	Macaria alternata	.	.
19Hagedoornvlinder	Opisthograptis luteolata	.	.
20Witte grijsbandspanner	Cabera pusaria	.	.
21Kleine zomervlinder	Hemithea aestivaria		.
22Bonte bessenvlinder	Abraxas grossulariata		.
23Egale dwergspanner	Eupithecia absinthiata		.
24Herculesje	Selenia dentaria		.
25Schermbloemdwergspanner	Eupithecia tripunctaria		.
26Schildstipspanner	Idaea biselata		.
27Zomervlinder	Geometra papilionaria		.

28Gerande spanner	Lomaspilis marginata	.	.
29Geelschouderspanner	Ennomos alniaria	.	.
30Kajatehoutspanner	Pelurga comitata	.	.
31Puntige zoomspanner	Epione repandaria	.	.
32Gewone dwergspanner	Eupithecia vulgata	.	.
33Zwartvlekdwergspanner	Eupithecia centaureata	.	.
34Bruine vierbandspanner	Xanthorhoe spadicearia	.	.
35Koolbandspanner	Xanthorhoe designata	.	.

Pijlstaarten

Sphingidae

36Groot avondrood	Deilephila elpenor	.	.
37Pauwoogpijlstaart	Smerinthus ocellata	.	.

Tandvlinders

Notodontidae

38Kroonvogeltje	Ptilodon capucina	.	.
39Snuitsvlinder	Pterostoma palpina	.	.
40Brandvlerkvlinder	Pheosia tremula	.	.
41Wapendrager	Phalera bucephala	.	.
42Dromedaris	Notodonta dromedarius	.	.
43Kameeltje	Notodonta ziczac	.	.
44Berkenbrandvlerkvlinder	Pheosia gnoma	.	.
45Kleine hermelijnvlinder	Furcula furcula	.	.

Processievlinders

Thaumetopoeidae

46Eikenprocessierups	Thaumetopoea processionea	.	.
----------------------	---------------------------	---	---

Beervlinders

Arctiidae

47Witte tijger	Spilosoma lubricipeda	.	.
48Gele tijger	Spilosoma lutea	.	.
49Glad beertje	Eilema griseola	.	.
50Kleine beer	Phragmatobia fuliginosa	.	.
51Rondvleugelbeertje	Thumatha senex	.	.
52Plat beertje	Eilema lurideola	.	.

Visstaartjes

Nolidae

53Kleine groenuil	Earias clorana	.	.
-------------------	----------------	---	---

Uilen

Noctuidae

54Oranjegeel halmuiltje	Oligia fasciuncula	.	.
55Variabele grasuil	Apamea epomidion	.	.
56Gewone silene-uil	Hadena bicruris	.	.
57Moeras-W-uil	Lacanobia suasa	.	.
58Driehoekuil	Xestia triangulum	.	.
59Houtspaander	Axylia putris	.	.
60Grasworteluil	Apamea monoglypha	.	.

61Breedbandhuismoeder	Noctua fimbriata	.	.
62Roesje	Scoliopteryx libatrix	.	.
63Schaapje	Acronicta leporina	.	.
64Gevorkte silene-uil	Sideridis rivularis	.	.
65Piramidevlinder	Amphipyra pyrmidea	.	.
66Essengouduil	Atethmia centrargo	.	.
67Bruine snuituil	Hypena proboscidalis	.	.
68Volgeling	Noctua comes	.	.
69Haarbos	Ochropleura plecta	.	.
70Gestreepte rietuil	Leucania obsoleta	.	.
71Koperuil	Diachrysia chrysitis	.	.
72Gewone worteluil	Agrotis exclamationis	.	.
73Gewone breedvleugeluil	Diarsia rubi	.	.
74Huismoeder	Noctua pronuba	.	.
75Gevlamde rietuil	Senta flammea	.	.
76Meldevlinder	Trachea atriplicis	.	.
77Egale stofuil	Hoplodrina blanda	.	.
78Stro-uiltje	Rivula sericealis	.	.
79Moeras-grasuil	Laterologia ophiogramma	.	.
80Gewone stofuil	Hoplodrina octogenaria	.	.
81Halmrupsvlinder	Mesapamea secalis	.	.
82Lisdoddeboorder	Nonagria typhae	.	.
83Egelskopboorder	Globia sparganii	.	.
84Gele lis-boorder	Helotropha leucostigma	.	.
85Gamma-uil	Autographa gamma	.	.
86Gewone grasuil	Luperina testacea	.	.
87Goudvenstertje	Plusia festucae	.	.
88Groente-uil	Lacanobia oleracea	.	.
89Kleine breedbandhuismoeder	Noctua janthina	.	.
90Schedeldrager	Craniophora ligustri	.	.
91Zwarte-C-uil	Xestia c-nigrum	.	.
92Vierkantvlekkuil	Xestia xanthographa	.	.
93Herfst-rietboorder	Rhizedra lutosa	.	.
94Tweestreepvoorjaarsuil	Orthosia cerasi	.	.
95Nunvlinder	Orthosia gothica	.	.
96Put-a-uil	Agrotis puta	.	.
97Agaatvlinder	Phlogophora meticulosa	.	.
98Wilgenschorsvlinder	Apterogenum ypsilon	.	.
99Egale rietboorder	Arenostola phragmitidis	.	.
100Aardappelstengelboorder	Hydraecia micacea	.	.
101Zuringuil	Acronicta rumicis	.	.
102Lijnsnuituil	Herminia tarsipennalis	.	.
103Kleine huismoeder	Noctua interjecta	.	.
104Hyeana	Cosmia trapezina	.	.
105Smalvleugelrietboorder	Chilodes maritima	.	.
106Bruine snuituil	Hypena proboscidalis	.	.

107	Open-breedbandhuismoeder	<i>Noctua janthe</i>	.
108	Oranje wortelboorder	<i>Triodia sylvina</i>	.
109	Weidehalmuiltje	<i>Mesapamea secalella</i>	.
110	Donker brandnetelkapje	<i>Abrostola triplasia</i>	.
			71 85

Groot avondrood

De nachtvlindersekte in actie, nou ja actie!!

Werkdag in de rietlanden

Na een week uitstel vanwege het slechte weer was dit de optimale dag voor een werkdag. Droog, bijna windstil en een spoedig doorbrekend zonnetje.

We verzamelden om negen uur bij het tunneltje aan het einde van de Wagendijk. Het gereedschap, koffie etc. werd op de kruiwagens geladen om dit over de kade richting "Eiland in het Weiland" te vervoeren. Met als doel het riet te maaien en de bomen om te zagen.

Bij de start werd het doel van de werkdag door Paul uitgelegd. We waren met 15 man/vrouw. De werkzaamheden werden over drie groepen verdeeld. Riet maaien, harken en branden. De kleinere bomen in het rietland zo laag mogelijk afzagen om ze zo min mogelijk uit te laten lopen en de motorzagers voor twee grote knotwilgen.

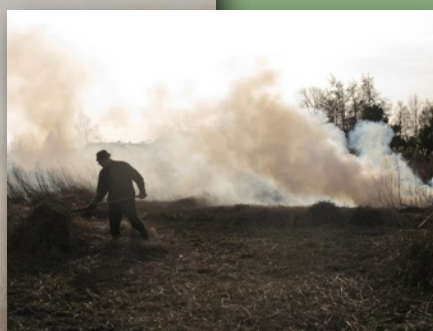
Het was een genot om te werken en om de anderen aan het werk te zien. Door soms wat overmoedig te worden en steeds verder over het water te hangen werd er soms een nat voetje gehaald. Maar zoals de echte "diehards" werd hier niet veel aandacht aan besteed.

Voor de lunch werden we uitgenodigd door de eigenaren van restaurant "Eiland in het Weiland" voor een heerlijk eigen gemaakte erwtensoep. Door een enkele grote eter werden wel drie borden soep genuttigd. Na het eten was er weer genoeg energie om nog een paar uurtjes door te gaan.

Toen alles netjes was opgeruimd werd er nog enige tijd genoten van een glaasje, zittend in een restje riet en genietend van die heerlijke zon. En dat op 14 januari.

Een geweldige dag om op terug te kijken.

Ben van der Horst

Gij zult niet verstoren!

De Natuurgroep Kockengen (NGK) is opgericht in april 1974. Sinds die tijd zetten vrijwilligers van de Natuurgroep zich, met woorden en daden, in voor natuur en landschap in en rond Kockengen.

Met haar activiteiten wil de Natuurgroep de natuurlijke rijkdom van het laagveenlandschap rond Kockengen beschermen, behouden en waar mogelijk vergroten.

De belangrijkste activiteiten van de NGK zijn gericht op landschapsonderhoud, educatie en vogelbescherming.

Bij al deze activiteiten van de NGK wordt zorgvuldig gekeken naar de effecten op de omgeving.

De activiteiten mogen uiteraard niet leiden tot verstoring of het verdwijnen van planten of dieren. Ook voor de NGK geldt de Flora & Faunawet, artikel 11 samengevat: Gij zult niet verstoren!

Bij het landschapsonderhoud gebruikt de NGK sinds 2010 de Gedragscode Natuurbeheer als leidraad. Deze is opgesteld door de grote natuurbeherende instanties in Nederland, zoals bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

In de Gedragscode Natuurbeheer zijn de wettelijke kaders vertaald naar de dagelijkse praktijk van het natuurbeheer: stapsgewijs worden de (voorzorgs)maatregelen omschreven, de kwetsbare periodes aangegeven en de mogelijke praktische oplossingen bij problemen in de uitvoering.

In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat het wilgen knotten volgens de Gedragscode Natuurbeheer valt onder 'werkzaamheden in een bos' en niet uitgevoerd mogen worden in de periode half maart tot 1 augustus in verband met de broedende vogels.

Het spreekt voor zich dat bij knotwilgen in het Polderreservaat of ander natuurgebied deze data strikt worden aangehouden. Echter bij knotwilgen in bermen langs wegen kan er, na een grondige inspectie, ook nog tot 1 april geknot worden. Door de locatie en de maatregelen is de kans dat er broedende vogels worden verstoord dan zeer gering.

In de Gedragscode Natuurbeheer wordt bij het rietmaaien de kwetsbare periode aangegeven tussen 1 april en 1 augustus. Bij de voorzorgsmaatregelen worden een aantal zaken genoemd waar rekening mee moet worden gehouden bij de uitvoering, zoals het zo spoedig mogelijk afvoeren van het maaisel.

Bij de educatie en vogelbescherming liggen de gevaren van verstoring op een geheel ander vlak.

Het spreekt voor zich dat de NGK geen excursie of andere activiteit organiseert, die verstorend werkt op de aanwezige planten- en (broedende) vogelsoorten.

Er zijn echter soms indirecte effecten die wel tot verstoring of verdwijnen van planten of diersoorten kunnen leiden. Enkele, maar helaas ook landelijk bekende, voorbeelden van hoe het mis kan gaan:

Op een excursie vertelt een gids enthousiast over het voorkomen van een zeldzame plant en laat vol trots de groeiplaats zien. Later komt een 'plantenliefhebber'/deelnemer terug om de zeldzame planten uit te steken en mee te nemen.

Een ander voorbeeld betreft het voorkomen van een bijzonder vogel en de broedplaats wordt aangewezen. Later komen enthousiast geworden deelnemers terug om dit ook aan anderen te laten zien en verstoren zo ongewild het nest van de broedende vogel.

Beide voorbeelden komen uit de praktijk, maar gelukkig, voor zover wij weten, is dit nog niet gebeurd in onze omgeving.

Een ander bekend fenomeen is betrekkelijk nieuw en hangt samen met het digitale tijdperk.

Een waarneming van een bijzonder vogel wordt op het internet geplaatst (bijvoorbeeld op de website waarneming.nl) met een mooie foto. Ander vogelaars en natuurfotografen gaan op basis van deze melding ook op zoek naar de bijzondere vogel. Dit kan er in sommige gevallen toe leiden, dat er zoveel mensen op de vogel afkomen dat deze wordt verstoord. De vogel krijgt niet de kans om rustig en voldoende te foerageren en zal (weer) wegtrekken of, in het uiterste geval, verhongeren. Daarnaast kan er ook overlast voor de omgeving optreden omdat vogelaars/fotografen de weg blokkeren.

De NGK is dan ook terughoudend bij het bekend maken van het voorkomen van bijzondere of kwetsbare soorten. De bekende waarnemers in onze omgeving is al gevraagd om dit soort bijzondere waarnemingen niet of 'vervaagd' (de locatie niet specifiek vermeld) op de website van waarneming.nl te plaatsen.

De NGK zal op haar website ook geen artikelen of foto's meer plaatsen, waarvan te verwachten is dat deze tot verstoring zullen leiden. Ook als het duidelijk zichtbaar is dat het maken van een foto tot verstoring heeft geleid, wordt deze niet meer gebruikt. Denk hierbij aan nestfotografie of een vogel in schrik- of afweerdhouding.

De NGK volgt hiermee de Gedragscode Natuurfotografie zoals die in 2009 door Natuurmonumenten is opgesteld in samenwerking met het bekende radioprogramma Vroege Vogels.

Binnen diverse stichtingen en verenigingen in Nederland die zich bezig houden met natuurstudie, -bescherming of -fotografie wordt deze gedragscode gevolgd of hebben een eigen (soms nog strengere) gedragscode ontwikkeld.

Al deze verschillende gedragscodes hebben één gemeenschappelijk basis: de wettelijke kaders van de Flora en Faunawet. En één gemeenschappelijk hoofddoel: bescherming van de natuur en het voorkomen van verstoring.

Voor wie meer wil weten over de Gedragscode Natuurbeheer en de Gedragscode Natuurfotografie, deze zijn na te lezen op de website van de Natuurgroep Kockengen, zie onder het kopje Activiteiten /Gedragscodes.

Sfeervol plaatje van de Ruigpootbuizerd, die al weken te zien is in de omgeving van de Teckop polder, zittend op een paaltje bij een prachtige ondergaande zon.

Foto Cees Struijk

De Natuurgroep Kockengen doet ook dit jaar weer mee aan NL Doet op 17 maart.

Nadere informatie volgt.

Hou onze webstie www.natuurgroepkockengen.nl in de gaten.

Sites waar mooie foto's van flora en fauna zijn te zien:

www.deeldenatuur.nl

www.birdpix.nl

Colofon

Secretaris

Ben van der Horst, Zwanebloem 5, tel. 0346 - 241185,
ben.van.der.horst@natuurgroepkockengen.nl

Penningmeester

Bram Paardenkooper, Wagendijk 39, tel. 0346 - 241872,
bram.paardenkooper@natuurgroepkockengen.nl

Algemeen Bestuurslid

Theo van Schie, Kon. Julianaweg 7, tel. 0346 - 241060
theo.van.schie@natuurgroepkockengen.nl

Paul Vlaanderen, Pr. Bernhardweg 11, tel. 0346 - 241617
paul.vlaanderen@natuurgroepkockengen.nl

Gerard van Zuylen, Heicop 7, tel. 0346 - 576147
gerard.van.zuylen@natuurgroepkockengen.nl

Pieter Hielema, Purperreiger 11, tel. 0346 - 240211
pieter.hielema@natuurgroepkockengen.nl

NGK blad

Jan van Wijk, Purperreiger 72, tel. 0346 242663
jan.vanwijk@jvw-fotografie.nl

Contributie van de
Natuur Groep
Kockengen bedraagt
€ 10,00 per jaar. Dit
bedrag elk jaar voor
30 november
overboeken op
bankrekening
94.95.06.079 tnv:
Ver. Natuurgroep
Kockengen.

